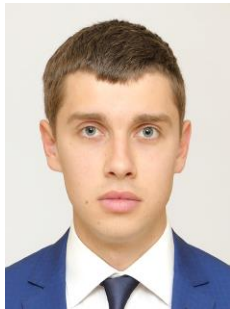

Трибуна аспіранта

УДК 343.35

DOI: 10.31733/2078-3566-2020-1-221-228

Андрієшин В. В.®

аспірант

(Одеський державний
університет внутрішніх справ)

ОЗНАКИ СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ СКЛАДІВ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИКОРИСТАННЯМ СЛУЖБОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ. КОНЦЕПЦІЯ «КВАЗИКОРУПЦІЙНОГО ЗЛОЧИНУ»

У статті подано аналіз ознак суб'єктивної сторони складів злочинів, які пов'язані із службовим зловживанням, звернено увагу на їх специфіку. Зокрема, досліджено змістовні особливості, форми та обсяги вини, направленість мети та детермінуючий вплив мотивів цих злочинів. Окремо автор пропонує використовувати концепцію «квазікорупційного злочину», під якою розуміти склад шахрайства з усіма його загальними характеристиками, з паралельним набуттям певних обставин умовних та поверхневих властивостей корупційного правопорушення, яким насправді він не є. Також акцентовано на проблемних аспектах практики правозастосування та запропоновано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: суб'єктивна сторона складу злочину, службова особа, службовий злочин, зловживання, службові повноваження, корупція, квазікорупційний злочин.

Постановка проблеми. Перебуваючи у тісному взаємно зумовлюючому зв'язку із об'єктивними ознаками, суб'єктивна сторона складів злочинів, пов'язаних з використанням службових повноважень, має свої особливості, складнощі у процесі її встановлення та становить вагомий частку доказування, чим викликає спірні дискусії між сторонами у кримінальному провадженні.

Аналіз правозастосовної практики дозволяє зробити висновок, що більшою мірою складність встановлення та доказування у суді ознак саме суб'єктивної сторони складів цих злочинів, поряд з процесуальними помилками сторони обвинувачення, призводить до невтішних результатів розгляду кримінальних проваджень у судах. Наприклад, відповідно до відомостей Єдиного державного реєстру судових рішень та судової статистики, у 2018 році у судах першої інстанції за ст. 364 КК України було засуджено 8 осіб, а виправдано 18 осіб; за ст. 364¹ – засуджено 13 / виправдано 3 особи, за ст. 365 – засуджено 9 / виправдано 6 осіб, за ст. 368 – засуджено 241 / виправдано 86 осіб. Крім того, приблизно у половині кримінальних проваджень з кваліфікацією за ст. 364, 364¹, 365, 366 КК України та інших злочинів, пов'язаних із зловживанням, під час розгляду в судах здійснюється перекваліфікація на службову недбалість (ст. 367 КК України), саме у зв'язку із недоведеністю ознак суб'єктивної сторони аналізованих злочинів.

Тому, враховуючи зазначене, на сьогодні залишається актуальним визначення та перегляд властивостей цих ознак для надання правильної кримінально-правової кваліфікації видам службових зловживань.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Дослідженням ознак суб'єктивної сторони як елемента складів злочинів, пов'язаних із службовим зловживанням, займалися П. П. Андрушко, К. П. Задоя, В. М. Киричко, В. П. Коваленко, Д. І. Крупко, М. І. Мельник, А. В. Савченко, Є. Л. Стрельцов, А. А. Стрижевська, В. Я. Тація, В. І. Тютюгін, М. І. Хавронюк, В. Г. Хашев та багато

© Андрієшин В. В.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-7408-6378>

andrivladislav@gmail.com

інших науковців. Однак багато питань вимагають подальшого наукового розвитку.

Метою цієї статті є надання визначення та виконання аналізу особливостей ознак суб'єктивної сторони складів службових зловживань.

Виклад основного матеріалу. У доктрині кримінального права під суб'єктивною стороною складу злочину розуміють сукупність обов'язкових та факультативних ознак, які характеризують внутрішню сторону злочину, виражену через психічне ставлення особи до вчинюваного суспільно небезпечного діяння та його наслідків. Водночас загальновизнаним є віднесення до обов'язкової ознаки цього елементу складу злочину – вини, а до факультативних, у разі відсутності вказівки на них у конкретній статті Кримінального кодексу – мети та мотиву.

Законодавець визначає вину, як психічне ставлення особи до вчинюваного кримінально-протиправного діяння та його наслідків, що виражається у двох формах – умислі або необережності. Залежно від інтелектуальних та вольових властивостей вини, умисел поділяється на прямий і непрямий, а необережність – на самовпевненість та недбалість. До того ж зауважимо, що, незалежно від конструктивних особливостей складу злочину, наслідки від суспільно небезпечного діяння завжди мають місце в реальній дійсності як у злочинах із матеріальним складом, так і у формальних та усічених.

Основними юридичними категоріями, які характеризують вину, є зміст, форма, сутність, ступінь та обсяг [1, с. 11]. Аналіз змісту вини здійснюється через розкриття її інтелектуальної та вольової властивостей, результат взаємодії яких дозволяє характеризувати її форми – умисел або необережність. Обсяг вини є сукупністю психічного ставлення суб'єкта до всіх об'єктивних та суб'єктивних ознак складу злочину. Саме зміст, форма та обсяг вини є її юридичними властивостями та є вагомою часткою предмета доказування у кримінальному провадженні. Зі свого боку сутність та ступінь вини є більшою мірою соціальними властивостями цієї ознаки.

Як ядро суб'єктивної сторони складу злочину вина, при встановленні її властивостей, не дозволяє відповісти на запитання, чому вчиняється злочин та до чого прагне його суб'єкт. Надаючи відповіді на вказані запитання, мотив і мета складу злочину набувають вагомого кримінально-правового значення в аналізованих злочинах. А. В. Савченко мотивом злочину визначає «інтегральний психічний утір, який спонукає особу до вчинення суспільно небезпечного діяння та є його підставою» [2, с. 14]. Мета злочину становить уявлення суб'єкта про модель бажаного результату, якого він прагне досягти, вчинивши суспільно небезпечне діяння.

Такий зв'язок не важко простежити у складі загального зловживання (ст. 364, 364¹ КК України), в якому корисливий мотив взаємозумовлений метою отримання неправомірної вигоди в результаті вчинення зловживання. Щодо вини, то законодавець, не розшифровуючи її форми щодо всіх ознак об'єктивної сторони, прямо вказує, що зловживання владою службовим становищем або повноваженнями може вчинятись тільки умисно. Процес детального аналізу матеріального складу зловживання, об'єктивна сторона якого є складною, потребує розмежування змістовних властивостей вини щодо його діяння та наслідків. Безумовно, посилення на умисел в диспозиції, обов'язковість мети отримання вигоди у поєднанні з корисливим мотивом дозволяють констатувати, що це діяння вчиняється виключно з прямим умислом, коли службова особа інтелектуально усвідомлює його суспільну небезпечність та воліє чинити зловживання.

Водночас у науці та практиці переважає позиція, яку також підтримуємо, що психічне ставлення до суспільно небезпечних наслідків у складі зловживання визначають як у формі умислу, так і у формі необережності. Тому, по-перше, залежно від обставин, можна вести мову про модель умисного зловживання, коли діяння вчиняється з прямим умислом, а до його наслідків ставлення у формі прямого або непрямого умислу. А, по-друге, враховуючи складність конструкції об'єктивної сторони зловживання, виникає питання щодо наявності його складної суб'єктивної сторони. У цьому контексті в доктрині розроблена концепція «змішаної» («подвійної», «складної») вини, яка передбачає різне психічне ставлення особи до різних об'єктивних ознак одного злочину, яким і є зловживання. Отже, друга модель складу зловживання передбачає: діяння – у формі прямого умислу, відношення до наслідків – у формі необережності, незалежно від її виду.

Деяко іншою щодо психічного ставлення до дій є ситуація у складі перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК України). Диспозиція цієї статті містить посилення на умисні дії, але відсутність контекстних посилення на мотив та мету дозволяють говорити про їх факультативність. Тому

для встановлення форми умислу перевищення, необхідно детально встановлювати та аналізувати вольові властивості змісту вини. У теорії цю властивість визначають, як особливий регулятор поведінки особи, який відображає її цілеспрямованість на прийняття конкретного рішення, досягнення певних цілей та усунення можливих перешкод [3, с. 156]. І, якщо порівняно із корисливим зловживанням, яке переслідує конкретну мету, дії щодо перевищення службових повноважень без конкретизованих мети та мотиву можуть вчинятись з обома видами умислу.

Іншою є ситуація у кваліфікованому складі перевищення, де об'єктивна сторона набуває кваліфікуючих ознак у вигляді насильства або погрози його застосування, зброї чи спеціальних засобів, дій, що є болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілого. Цей склад є яскравим прикладом, коли психічне ставлення суб'єкта виходить за рамки загальної моделі «діяння – причинний зв'язок – наслідки» та поширюється на інші ознаки об'єктивної сторони. Ні судова практика, ні теорія не містять випадків, коли представник правоохоронного органу перевищував повноваження, застосовуючи насильство або зброю, без прямого умислу на вчинення таких дій. Щодо інших аспектів матеріального складу перевищення, вони є аналогічними із зловживанням.

На вчинення форм службового підроблення (ст. 366 КК України) з прямим умислом вказує сформульована законодавцем ознака «завідомості» у диспозиції цієї статті. Підтримуємо сформовані у доктрині позиції щодо того, що ця категорія виключає необережну форму вини та вказує на наявність прямого умислу у складі злочину [4, с. 131], в контексті повної інтелектуальної обізнаності та вольової направленості на вчинення суспільно небезпечних дій. Щодо суб'єктивної сторони кваліфікованого складу службового підроблення, який зі складного формального у частині першій трансформувався у частині другій у матеріальний з тяжкими наслідками, то моделі взаємодії інтелектуальних та вольових властивостей вини в цьому елементі складу злочину аналогічні моделям зловживання та перевищення. Інші ознаки суб'єктивної сторони службового підроблення, як і в складі перевищення службових повноважень, є факультативними, але підлягають встановленню у ході кримінального провадження та можуть мати кримінально-правове значення під час призначення покарання.

Диспозиції статей, що передбачають відповідальність за пасивний підкуп службових осіб (ст. 368, ч. 3–4 ст. 368 КК України), не містять прямі посилання на визначення властивостей вини цих складів. З цього приводу слушно зауважив А. Н. Трайнін. На думку автора, відсутність вказівки у законі на форму вини не знімає питання про вину, а лише вимагає ретельного з'ясування думки законодавця щодо встановлення форми вини, необхідної для конкретного складу злочину [5, с. 206]. Безумовно, враховуючи попереднє дослідження зловживання, його спеціальний різновид – складний формально усічений склад пасивного підкупу – характеризується виною виключно у формі прямого умислу.

Щодо мети вчинення цих злочинів, то вона впливає з диспозицій відповідних статей і полягає в зумовлених за результатами підкупу діяннях особи щодо реалізації службових повноважень, що вчиняються в інтересах особи, яка вчиняє активний підкуп, або в інтересах третьої особи. Питання щодо мотивів пасивного підкупу не викликають спірних наукових дискусій. Ще в дорадянській літературі В. М. Ширяєв стверджував, що внутрішній стороні діяльності хабарника властиве користолобство і лише користолобство [6, с. 517]. Отже, корисливий мотив завжди супроводжує суб'єкта цього злочину, яким керує бажання отримати неправомірну вигоду, яка хоч і є предметом складу пасивного підкупу, водночас перебуває на межі з метою як ознака суб'єктивної сторони. Саме бажання отримання неправомірної вигоди (майна) є рушійним елементом всіх без винятку корупційних злочинів.

У кожному випадку вчинення пасивного підкупу особа має усвідомлювати та бажати спричинити шкоду конкретним об'єктам кримінально-правової охорони, в тому числі відносинам у сфері службової діяльності, шляхом впливу на предмет злочину, а саме – прохання, одержання, вимагання, прийняття пропозиції або обіцянки неправомірної вигоди, з метою вчинення діянь з використанням повноважень службової особи в інтересах обумовленої особи.

Останній загальний злочин, який пов'язаний з використанням службовою особою своїх повноважень – це провокація підкупу (ст. 370 КК України). Суб'єктивна сторона його формального складу характеризується виною у формі прямого умислу щодо вчинення підбурення до активного або пасивного підкупу іншою особою та метою, яка

полягає у викритті в подальшому зазначеної особи у вчиненні злочину. Мотив на кваліфікацію в цьому разі не впливає.

Щодо питання характеристики ознак суб'єктивної сторони складів інших спеціальних видів зловживань, які пов'язані із вчиненням окремих злочинів службовою особою, то вони є аналогічними властивостям загальних службових зловживань, з урахуванням особливостей психічного ставлення суб'єкта до специфічних ознак цих злочинів.

Дискусійним та доволі поширеним на практиці є питання надання повної та правильної правової оцінки діям осіб, в тому числі службовим, які першочергово характеризуються як корупційні зловживання, але в подальшому при детальному встановленні всіх ознак їх складу кваліфікуються суб'єктами кримінального провадження як шахрайство. Наприклад, якщо службова особа одержала неправомірну вигоду за вчинення дій, які не входили до її службових повноважень, і вона усвідомлювала, що об'єктивно не могла вчинити в інтересах конкретної особи зумовлені діяння, то такі дії фактично та формально юридично є злочином проти власності, який пов'язаний із шахрайським заволодінням чужим майном. Пропонуємо називати такі дії «квазікорупційними», тому що поверхнево створюється уявлення про вчинення реального корупційного злочину, який сутнісно таким не є. А тому мають бути чіткі критерії його розмежування з реальними корупційними зловживаннями, активними та пасивними формами підкупу.

Насамперед слід зазначити, що у питанні визначення корупційних злочинів, вичерпний перелік яких зазначений у примітці до ст. 45 КК України, злочинів, які пов'язані з корупцією, але не містять її ознак та порушують антикорупційне законодавство, суттєве значення має Закон України «Про запобігання корупції». Також термін «квазікорупційні дії», які ми пропонуємо використовувати, має суто теоретичний характер, такі дії не містять ознак корупції та формально юридично не порушують антикорупційне законодавство. До речі, термін «квазікорупційні злочини» вже зазначався у працях М. І. Хавронюка [7], але в контексті віднесення до них злочинів, передбачених ст. 210 та 369² КК України, що, на нашу думку, не є коректним, бо відповідно до положень чинного кримінального та антикорупційного законодавства вони є повноцінними корупційними злочинами.

Щодо ознак «квазікорупційного шахрайства», то, по-перше, родовим та безпосереднім його об'єктом є суспільні відносини щодо забезпечення права власності, а його предметом є чуже майно; по-друге, об'єктивно цей склад злочину характеризується суспільно небезпечною дією, яка спрямована на заволодіння чужим майном, а злочин є закінченим з моменту отримання винним можливості їм розпоряджатись. Спосібом такого заволодіння може бути обман або зловживання довірою, і саме в цій частині сутнісно такому способу можуть надаватись зовнішнє забарвлення зловживань або корупційних дій; по-третє, суб'єкт таких дій є загальним, в тому числі й особа, яка потенційно може бути суб'єктом службових зловживань. Тому саме в цьому контексті важливо встановити функціональну складову діяльності особи і обсяг її службових повноважень; і, по-четверте, основне значення у розмежуванні реального зловживання та «квазікорупційного шахрайства» відіграє встановлення спрямованості ознак суб'єктивної сторони, оскільки прямий умисел та корисливий мотив такого шахрайства спрямовані виключно на заволодіння чужим майном і не пов'язані із реалізацією будь-яких службових повноважень, що має в повному обсязі усвідомлювати винна особа.

Вважаємо, що на сьогодні в ході проведення кримінально-правової кваліфікації діяння, які не містять усіх необхідних ознак пасивного чи активного підкупу службової особи або зловживання впливом (ст. 368, 368³, 369, 369² КК України) та мають характер «квазікорупційного», на практиці допускають поширену помилку щодо застосування ст. 190 в сукупності із статтями загального зловживання (ст. 364, 364¹ КК України), які утворюють сумнівну ідеальну сукупність та можуть призвести до необґрунтованого притягнення до відповідальності, а також до порушення принципу заборони подвійної кримінальної відповідальності за один і той самий злочин (ст. 61 Конституції України, ч. 3 ст. 2 КК України, ч. 1 ст. 19 КПК України).

Модель таких квазікорупційних дій проілюструємо на прикладі кримінального провадження № 4201400000000807 від 07 серпня 2014 року. Зокрема, стороною обвинувачення в ході досудового розслідування було встановлено, що 05 серпня 2014 року суддя апеляційного суду Чернігівської області «А», реалізуючи умисел, спрямований на заволодіння грошовими коштами «Б», шляхом обману, зловживаючи наданою йому владою всупереч інтересам служби, з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди,

пообіцяв «Б» домовитись із іншим суддею «В» щодо прийняття рішення про закриття адміністративного провадження відносно «Б», до якого «А» не мав жодного стосунку. За це «А» попросив «Б» передати йому грошові кошти на загальну суму 2 000 доларів США для їх подальшої передачі «В». Водночас суддя «В» не був обізнаний про можливий злочинний намір судді «А». 13 серпня 2014 року «Б» передав «А» зазначені грошові кошти в рамках досудового розслідування, а суддя «В» прийняв законне рішення, не знаючи про можливі злочинні дії судді «А». Під час реєстрації кримінального провадження та проведенні першочергових слідчих дій сторона обвинувачення, не врахувавши відсутність стадій вчинення злочину в усиченому складі, кваліфікувала дії «А» за ч. 1 ст. 14, ч. 3 ст. 368 КК України, як готування до пасивного підкупу. Проте в подальшому під час формулювання обвинувачення дії «А» були кваліфіковані, як сукупність: зловживання владою, а саме – умисне, з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе, використання службовою особою влади всупереч інтересам служби, що завдало істотної шкоди державним інтересам та підірвало авторитет судової гілки влади (ч. 1 ст. 364 КК України), підбурювання на замах до надання неправомірної вигоди службовій особі, яка займає відповідальне становище, за вчинення службовою особою в інтересах того, хто надає таку вигоду, будь-якої дії з використанням наданої їй влади (ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 369 КК України), заволодіння чужим майном шляхом обману (ч. 1 ст. 190 КК України). Критикуючи таку потрібну ідеальну сукупність злочинів, зазначимо, що, по-перше, сторона обвинувачення не довела наявності складу зловживання у діях «А» та не встановила необхідний зв'язок між конкретними владними службовими повноваженнями «А», як судді, з їх використанням всупереч службі щодо цієї події. Інакше кажучи, «А» взагалі не використовував свої повноваження, як представник судової влади, а такі дії міг вчинити загальний суб'єкт, який створив би уяву щодо можливості впливу на суддю «В». По-друге, повторно зазначимо щодо відсутності стадій (замаху) в усиченому і формальному складі активного підкупу. І, враховуючи обставини справи та принцип суб'єктивного ставлення, слід зазначити, що у діях «А» був відсутній умисел щодо підбурювання до активного підкупу, а вказані дії слід розцінювати, як реалізацію обману, як способу вчинення «квазікорупційного шахрайства». По-третє, за цих обставин та процесуального доведення вини, у діях «А» вбачаються ознаки складу шахрайства. Проте вирок Вишгородського районного суду Київської області від 11 вересня 2019 року «А» було повністю виправдано, переважно у зв'язку з виявленими порушеннями процесуального законодавства, які призвели до визнання недопустимими частини доказів.

Отже, такі випадки сумнівної ідеальної сукупності, яких на сьогодні у практиці доволі багато, можуть призвести до порушення конституційних принципів кримінального судочинства. З цього приводу однозначною є позиція Європейського суду з прав людини, який у рішеннях по справі «Гор Тарасов проти України» від 16 вересня 2016 року [8] зазначив щодо неможливості притягнення до юридичної відповідальності двічі, що є порушенням принципу «ne bis in idem», встановленого у ст. 4 Протоколу № 7 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [9].

Висновки. Підсумовуючи наведене, слід зазначити, що склади кримінально-протиправного використання особою службових повноважень характеризуються діями, які вчиняються виключно у формі умислу, а умисел переважно є прямим. Психічне ставлення до суспільно небезпечних наслідків у різновидах зловживання з матеріальними складами може бути як у формі умислу, так і у формі необережності (змішана вина). Мета і мотив залежно від формулювання диспозиції є обов'язковими ознаками окремих проаналізованих складів злочинів. І не зважаючи на обов'язковість та факультативність об'єктивних та суб'єктивних ознак, потреба у повноті та об'єктивності встановлення всіх обставин для проведення правильної кримінально-правової кваліфікації потребує встановлення психічного інтелектуально-вольового відношення службової особи до всіх без винятку ознак складу злочину – встановлення обсягу вини у кожному випадку.

Також пропонуємо використовувати у теорії кримінального права концепцію «квазікорупційного злочину (шахрайства)», під яким розуміти склад заволодіння чужим майном шляхом обману чи зловживання довірою, який включає у себе всі його загальні характеристики, та специфікується тим, що за певних обставин набуває умовних та поверхневих властивостей корупційного правопорушення, хоча під час з'ясування сутнісних деталей та фактичних обставин таким не є. Корупційне забарвлення у цьому разі

надається через обман у вчиненні запропонованого або обіцяного зловживання службовими повноваженнями, або сприяння такому зловживанню, що фактично не відбувається та не може втілитись у перспективі, та повністю перебуває у суб'єктивному усвідомленні винної особи, яка може і не бути службовою особою. А тому єдиною правильною кримінально-правовою кваліфікацією таких дій є – «шахрайство» (ст. 190 КК України) за частиною залежно від встановлених та доведених її кваліфікуючих ознак.

Список використаних джерел

1. Рарог А. И. Субъективная сторона и квалификация преступлений. Москва : ООО «Профобразование», 2001. 133 с.
2. Савченко А. В. Мотив і мотивація злочину : монографія. Київ : Атіка, 2002. 144 с.
3. Агаев И. Б. Состав преступления: понятие, элементы, значение : учеб. пособие. Москва : Юрист, 2008. 335 с.
4. Горелик А. С. К вопросу о заведомости как признаке вины. *Вестник ЛГУ*. 1964. № 5. С. 130–138.
5. Трайнин А. Н. Общее учение о составе преступления по советскому уголовному праву. Москва : Госюриздат, 1957. 364 с.
6. Ширяев В. Н. Взятничество и лиходеительство в связи с общим учением о должностных преступлениях. Уголовно-юридическое исследование. Ярославль, 1916. 570 с.
7. Запобігання корупції : метод. рекомендації для місцевих активістів / Д. О. Калмиків, Д. В. Сінченко, О. О. Сорока, М. І. Хавронюк, Г. Л. Шведова; за заг. ред. М. І. Хавронюка. Київ : ФОП Москаленко О.М., 2017. 242 с.
8. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Ігор Тарасов проти України» (Заява N 44396/05) від 16.09.2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_b63.
9. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. : конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97. *БВР*. 1997, № 40, ст. 263. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#n150.

Надійшла до редакції 05.03.2020

References

1. Rarog, A. I. (2001). Subektivnaia storona i kvalifikatsiia prestuplenii [Subjective part and qualification of crimes]. M.: ООО «Profobrazovanie». 133 s. [in Russ.].
2. Savchenko, A. V. (2002). Motyv i motyvatsiya zlochyynu [The motive and motivation of the crime]: monohrafiya. Kyiv: Atika. 144 s. [in Ukr.].
3. Agayev, I. B. (2008). Sostav prestupleniya: poniatie, element, znachenie [Corpus delicti: concept, elements, meaning]: ucheb. posobiye. M. : Yurist. 335 s. [in Russ.].
4. Gorelik, A. S. (1964). K voprosu o zavedomosti kak priznake viny [To the question of deliberateness as a sign of guilt]. *Vestnik LGU*, № 5. S. 130-138 [in Russ.].
5. Trainin, A. N. (1957). Obshcheye ucheniye o sostave prestupleniya po sovetskomu ugovnomu pravu [General doctrine of the crime under Soviet criminal law]. M.: Gosyurizdat. 364 s. [in Russ.].
6. Shiryayev, V. N. (1916). Vziatochnichestvo i likhodatelstvo v svyazi s obshchim ucheniyem o dolzhnostnykh prestupleniyakh. Ugolovno-yuridicheskoye issledovaniye [Bribery and harassment in connection with the general doctrine of official crimes. Criminal Law Research]. Yaroslavl. 570 s. [in Russ.].
7. Zapobihannia koruptsii: metodychni rekomendatsii dlia mistsevykh aktyvistiv [Corruption Prevention: Guidelines for Local Activists] (2017). Za zah. red. M.I. Khavroniuka. Kyiv: FOP Moskalenko O.M. 242 s. [in Ukr.].
8. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav lyudyny u spravi «Ihor Tarasov proty Ukrainy» [The decision of the European Court of Human Rights in the case “Igor Tarasov v. Ukraine”] (2016). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_b63 [in Ukr.].
9. Konventsiiya pro zakhyst prav lyudyny i osnovopolozhnykh svobod [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of 04.11.1950] (1950). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#n150 [in Ukr.].

SUMMARY

Andrieshin V.V. Signs of subjective part of offenses related to the use of authority. Concept of «quasi-corrupt crime». The article deals with the analyze of the characteristics of the subjective side of the offenses related to the use of authority, and attention is paid to their specificity. In particular, substantive features, forms and volume of wine, purpose orientation and determining influence of motives of these crimes are investigated. Criminal misuses by officials are characterized by actions that can be committed only intentionally, and in most cases the intent is straightforward. Mental attitude to socially dangerous consequences in these crimes can be both intentional and careless. Purpose and motive, depending on the articles formation, are mandatory for separate crimes. In most cases, the purpose of these crimes is to gain wrongful advantage (bribe), and the motive is selfish. Each time for the correct criminal qualification we need to establish a mental attitude of official to all signs of the crime –

install the volume of wine.

Also, the author proposes to use the concept of "quasi-corrupt crime" in the theory. The author suggests that this is the fraud which includes all its general characteristics. Its specificity is that under certain circumstances it takes on conditional and superficial properties of a corruption offense. However, essentially it is not a corruption offense. In such case, corruptive character is provided through fraud in the misuse of powers or promotion of abuse, which does not actually occur and cannot be embodied in future. And the guilty person must be fully aware of all this.

Attention is also paid to the problematic aspects of law enforcement practice and ways to solve them are suggested. Also, the author notes on the inability to prosecute twice, that becomes a violation of «ne bis in idem» principle, which is fixed in Article 4 of Protocol 7 of Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

Keywords: *subjective side of the crime, official, service crime, abuse, official authority, corruption, quasi-corrupt crime.*